

25 januari 2017

Näringsdepartementet

Ert diarienummer N2016/06470/FF

Yttrande angående ”Entreprenörskap i det tjugoförsta århundradet” (SOU 2016:72)

Mistra har inte haft möjlighet att sätta sig in i alla delar av den ganska omfattande utredningen. Våra synpunkter begränsar sig till betänkandets kapitel 4 om samhällsutmaningar och särskilt till avsnittet om klimat- och miljöutmaningar. Att Sverige har ett bra entreprenörskaps- och innovationsklimat är viktigt, men om kraften kan riktas mot centrala utmaningar för samhället kan effekten bli så mycket större.

Förslag 4.3 om flyktingar som har en högskoleutbildning

Akademiker från andra länder som får uppehållstillstånd i Sverige är en tillgång för landet och bör snarast möjligt få en chans att validera och om nödvändigt komplettera sin utbildning samt komma ut på arbetsmarknaden. Vi ser positivt på förslaget om ”fast track master” och att använda och bygga ut de initiativ som finns, t.ex. IVA:s jobbsprång, för att få ut fler nyanlända individer på arbetsmarknaden. Vi kan nämna att Mistra har gjort en särskild satsning för att få in nyanlända akademiker i stiftelsens forskningsprogram. Det är hittills bara en handfull personer som fått praktik eller tillfällig anställning genom denna satsning, men den visar på ett möjligt arbetssätt som även andra organisationer skulle kunna använda.

Förslag 4.5.1 om harmoniserade regelverk

Att aktivt delta i utformning och harmonisering av tekniska standarder är grundläggande för en omställning av de industriella systemen till en cirkulär ekonomi. Standarder är i grunden frivilliga och förvaltas av ett antal standardiseringsorganisationer, men är samtidigt en del i genomförandet av lagstiftningen och inte minst av EU-direktiv. Harmonisering av regler och standarder mellan länder är viktigt för att företag ska ha samma villkor oberoende av vilket land de verkar i. Det är också angeläget att se över att styrmedel inom olika politikområden drar åt samma håll. OECD har visat på att det i många länder finns styrmedel inom finans-, skatte- eller näringspolitiken som står i konflikt med klimatpolitiken (Alignment policies for a low-carbon economy, OECD 2015).

Vid harmonisering mellan länder är det viktigt att regler och standarder för exempelvis återvinning och återanvändning inte läggs på en minsta gemensamma nämnare, utan att man istället gemensamt försöker höja ambitionsnivån.

Förslag 4.5.3 om att öka incitamenten för cirkulära system

Styrmedel som ska stimulera cirkulära affärsmodeller ingår i Ola Alterås utredning om cirkulär ekonomi. Utredningen ska redovisas senast den 28 februari i år. Innan ytterligare förslag tas fram bör både de förändringar som regeringen införde vid årsskiftet för att underlätta reparationer och Alterås nya förslag analyseras. Sänkt moms och ökade avdragsmöjligheter för reparationer, uthyrning mm. kan stimulera till en mer hållbar konsumtion och effektivare resursanvändning. Men det finns också hinder som måste undanröjas för att produkter i större utsträckning ska repareras istället för att kasseras, och för att olika former av delning ska bli verklighet. För reparationer krävs t.ex. tillgång till dokumentation från tillverkarna om hur deras produkter är konstruerade och hur de kan tas isär och repareras.

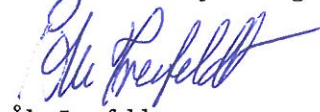
Förslag 4.5.4 om ökade satsningar på forskning och innovation

Forskning och innovation som kan bidra till utvecklingen av cirkulära system och ökad resurseffektivitet är angelägen. Ett första steg är att se närmare på vilka satsningar som redan görs, bl.a. inom ramen för de strategiska innovationsområden som Vinnova och Formas finansierar. Cirkulär och biobaserad ekonomi är dessutom ett av regeringens utpekade strategiska samverkansprogram.

Mistra har flera satsningar inom området cirkulär ekonomi och resurseffektivitet. Tidigt ute var forskningsprogrammet Mistra Future Fashion om hållbart mode. Mistra har sedan ett och ett halvt år också ett forskningsprogram om resurseffektivitet med fokus på tillverkningsindustrin – Mistra REES. En av de frågor som berörs i det programmet är hur produkter ska designas för att kunna underhållas, repareras och uppgraderas. Bägge programmen ser närmare på vilka nya affärsmodeller som behövs. I år startar dessutom ett stort forskningsprogram om hur Sverige ska ställa om för att kraftigt reducera utsläppen av växthusgaser och nå klimatmålen. Senare under 2017 kommer Mistra att ta beslut om ett nytt forskningsprogram om hållbar konsumtion.

Stiftelsen för miljöstrategisk forskning (Mistra)

Åke Iverfeldt

VD